

ಸೋಲಿಗರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪದ ಪ್ರಪಂಚ

ವೀರಣ್ಣ ಎಂ.ಡಿ

ಸಂಶೋಧಕರು, ಕುವೆಂಪು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮೈಸೂರು

Abstract:

ಮಾನವನು ತನ್ನ ಭಾವನೆ, ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಅಭಿರುಚಿಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾರ್ಗವೇ ಭಾಷೆ ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜನರು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಂವಹನ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಯಾದರೂ, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಏಕರೀತಿಯ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮನುಷ್ಯ ಸಂಘ ಜೀವಿಯಾಗಿದ್ದು ಆತ ತನ್ನದೇ ಆದ ಗುಂಪು ಅಥವಾ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸುತ್ತ ಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಜನಾಂಗದಿಂದ ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ ಸೋಲಿಗ ಸಮುದಾಯದ ಭಾಷೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

Keywords: ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂವಹನ, ಸೋಲಿಗ ಸಮುದಾಯ, ಸೋಲಿಗ ನುಡಿ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಆರು ಸಾವಿರ ಭಾಷೆಗಳಿವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಏಳುನೂರ ಎಂಬತ್ತು ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಧ್ಯಯನದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ವರ್ಗವೂ ಒಂದು. ಇದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ತಮಿಳು, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ಮಲಯಾಳಂ ಹಾಗೂ ತುಳು ಎಂಬ ಪಂಚ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಗಳು ಈ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರಿವೆ. ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಲಿಪಿಯಿದ್ದು, ಶಾಸನ ಹಾಗೂ ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿವೆ. ಇಂತಹ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ನಿಕಟವಾದ ಹಲವು ಭಾಷೆಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವು ಸ್ವಂತ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರದೆ ಪ್ರಧಾನ ಭಾಷೆಗೆ

ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಮೌಖಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯು ಸೋಲಿಗ, ಬಡಗ, ಹವ್ಯಕ, ಕೊರವ ಮೊದಲಾದ ಉಪಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಸೋಲಿಗ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮುದಾಯದ ಜನರು ಆಡುವ ನುಡಿಗೆ, 'ಸೋಲಿಗ ಭಾಷೆ' ಎಂದು ಹೆಸರು. ಈ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೂ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಿನ್ನತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಅನೇಕ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿವೆ. ಸೋಲಿಗ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಐದು ಕುಲದ ಸೋಲಿಗ ಮತ್ತು ಏಳು ಕುಲದ ಸೋಲಿಗ ಎಂಬ ಎರಡು ಉಪಪಂಗಡಗಳಿವೆ. ಐದು ಕುಲದ ಸೋಲಿಗರ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಏಳು ಕುಲದ ಸೋಲಿಗರ ಭಾಷೆ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದೆ. ಸೋಲಿಗ ನುಡಿಯು ಕನ್ನಡ

Please cite this article as: ವೀರಣ್ಣ ಎಂ.ಡಿ. (2023). ಸೋಲಿಗರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪದ ಪ್ರಪಂಚ. ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್‌ನೋವೇಟಿವ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, 2(3), 12-15.

ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಾಮಿಪ್ಯ ಹೊಂದಿದೆಯಾದರೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪದ ಸಂಪತ್ತಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಭಾಷಾ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಮೈದೊಡವಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಸೋಲಿಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಪದಗಳು ಕಾರನ ಮಕ್ಕ-ಪರಿಬಾರಿ ಮಕ್ಕ ಎಂಬುವು.

ಕಾರನ ಮಕ್ಕ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಸೋಲಿಗರು, ಮಲೆಮಹದೇಶ್ವರನ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಕಾರಯ್ಯನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಪುರುಷ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್+ಅನ=ಕಾರನ, ಕಾರ್ ಎಂದರೆ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ತೆಗೆಯುವ ಫಸಲು, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಳೆಗಾಲದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಫಸಲನ್ನು ಪಡೆದು ತರುವಾಯ ತೆಗೆಯುವ ಎರಡನೆ ಬೆಳೆಗೆ ಕಾರು ಎನ್ನುವರು. ಭತ್ತದ ಫಸಲನ್ನು ತೆಗೆದರೆ ಕಾರುಭತ್ತ ಎನ್ನುವರು. ಇಲ್ಲಿ 'ಅನ್ನ' ಎನ್ನುವ ಪದವು ಭಾಷೆಯ ಸರಳತೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು 'ಅನ' ಎಂದಾಗಿದೆ. ಸೋಲಿಗರು ಭತ್ತವನ್ನು ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅನ್ವಯಿಸಬಹುದಾದ ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಪದ ಕಾರ್ಮಿಗಿಲು ಅಂದರೆ ಕಪ್ಪನೆಯ ಮೋಡ. ಈ ಅರ್ಥದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಿದರೆ ಸೋಲಿಗರು ಕಪ್ಪುವರ್ಣಿಯರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಕಾರನ ಮಕ್ಕ ಎಂದು ಕರೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿದೆ.

ಸೋಲಿಗರು ಹೇಳುವ ಕಾರನಮಕ್ಕ ಪದದ ಅರ್ಥ ವಿವರಣೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಮಲೆಮಹದೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಶರಣೆ ಸಂಕಮ್ನ ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಕಾರಯ್ಯ ಎಂಬುವವನಿಂದ ತಮ್ಮ ವಂಶ ಬೆಳೆಯಿತು. ಕಾರಯ್ಯ ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಪುರುಷ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಯ್ಯನಿಂದ ಸೋಲಿಗರ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಯಿತು. ಕೇವಲ ಮಳೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಫಸಲು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಇವರಿಗೆ ಬಾವಿ, ಕೆರೆ, ಕಟ್ಟಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ನೀರಾವರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು

ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರು ಫಸಲು ತೆಗೆಯುವ ಚಾಲನೆ ಈತನಿಂದ ದೊರೆತಿರಬಹುದು. ಇದರಿಂದ ಈತನನ್ನು ಕಾರಯ್ಯ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಿರಬಹುದು. ಉದಾ : ಕಾರನ ಕರೆಯೊ ಕಾರಯ್ಯೋ

ಪರಬಾರಿ ಮಕ್ಕ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ತಮ್ಮವರಲ್ಲದವರು ಹೊರಗಿನ ಜನರು. ಪರ+ಬಾರಿ= ಪರ ಎಂದರೆ ಅನ್ಯ. ಬಾರಿ ಎಂದರೆ ಬಂದವರು ಹಾಗಾಗಿ ಪರಕೀಯರು ಅಥವಾ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವರು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇದು ಧ್ವನಿಸುತ್ತದೆ. ಬನ್ನೀರಿ ಎಂಬುದು ಬಾರಿ ಎಂದಾಗಿರಬಹುದು. ಉದಾ : ಪರಬಾರಿ ಮಕ್ಕಗ ಬಂದೊ

ಸೋಲಿಗರು ಕವಡೆಶಾಸ್ತ್ರ ನೋಡುವಾಗ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುವ ಪದಗಳು ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು ಒಂಭತ್ತು ಕವಡೆಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕವಡೆಗಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕುಲುಕಿ ಮೂರು ಸಲ ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿ ಎಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸೊನ್ನೆ = ಸೊನ್ನೆಕ ಮೊಗಚಿದಾಗೆ ದಬಾಕಿದಾಗೆ

ಒಂದು = ಒಂದಕ ಒಂಟಿ ಪಿಶಾಚಿ

ಎರಡು = ಎಡಕ ಎಣಗಾಟ

ಮೂರು = ಮೂರಕ ಮುಗುಲು ಅಥವಾ ಮುಡುಪು

ನಾಲ್ಕು = ನಾಕಕ ನಾಗಾಟ

ಐದು = ಐದಕ ಐಬೋಗ

ಆರು = ಆರಕ ಹಾರಾಟ

ಏಳು = ಏಳಕ ಎದ್ದೋತು

ಎಂಟು = ಎಂಟಕ ಕಂಟಕ

ಒಂಭತ್ತು = ಒಂಬತ್ತಕ್ಕ ತೊಂಬಾರ

ಹತ್ತು = ಹತ್ತಕ ಮಿತ್ತು

ಅಬ್ಬಿ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಜಲಪಾತ. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಲಪಾತದಂತೆ ನೀರು ಬೀಳುವ ಅನೇಕ ಸ್ಥಳಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅಬ್ಬಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಬ್ಬಿಯಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ನೆಲೆಸಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆರಳುವಾಗ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರಲ್ಲದೆ ನಿಯಮಿತ

ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜಾ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪದದ ಹಿಂದೆ ಜಲಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಅಬ್ಬಿ ತೆರೆಲಿ ದೇವರಲಿಂಗ

ಜಂಗ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಜಂಗು. ಜಂಗಮರು ಕಣಕಾಲಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ದಪ್ಪನಾದ ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ಗೆಜ್ಜೆಗೆ ಜಂಗ ಎಂಬುದಾಗಿ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಪಾದಕ ಜಂಗ ತೊಟ್ಟಾಲೇ ಜಡೆಯ ಸಾಮಿಯ ಲಿಂಗಾಕ. ಸೋಲಿಗರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸುಗ್ಗಿಕಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಜಂಗವನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಕುಣಿಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಗೆಜ್ಜೆಸರ, ಗಂಟೆಸರ, ಹಾವಿನ ಮೂಳೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಆಭರಣದಂತೆ ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸೂಟೆ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಪಂಜು. ಮರದ ಕೊರಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿಕೊಂಡು ರಾತ್ರಿ ವೇಳೆ ದೀವಟಿಗೆಯಂತೆ ಹಿಡಿದು ಸಾಗುವ ಬೆಂಕಿಯ ಕೊಳ್ಳೆಯೇ ಸೂಟೆ, ಸೋಲಿಗರು ಕಾಡು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದನ್ನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ :

ಜೇನು ಸೆರಿಯಾಗಿ ತಿಂದಾದೆ
ಸೂಟೆಯ ಎತ್ತಡೋ ಭಾಮ್ಯದ||
ಕರಡಿದನ ಬಂದಾದೆ
ಏನಾ ಮಾಡದು ಸಿದ್ಧಭಾವೋ
ಮುಂಡು ಸೂಟೆಯ ಬೀಸಾಡೋ
ಆಲಿ ಕೂಗುರು ಓಡಲಿ||

ಕಾರಿಹಕ್ಕಿ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಮರಕುಟಿಗ. ಸೋಲಿಗರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಮಹತ್ವದ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಶಿವನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿರುವ ಸುದ್ದಿ ಹಕ್ಕಿ, ಶಕುನದ ಹಕ್ಕಿ, ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಸಾವಿನ ಹಕ್ಕಿ ಇತ್ಯಾದಿಯಾಗಿ ಹೆಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಾಗ ಹಕ್ಕಿಯ ಕೂಗು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಆಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಅಂತಹ ದಿಕ್ಕಿನ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಹೋದರೆ ಆಪತ್ತು ಎದುರಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ:

ಅಣ್ಣಾನೆ ಹಕ್ಕಿಯ ಸಕುನ ಸಕುನಣ್ಣ
ತೆಂಕಾಲಕ್ಕೆ ನುಡಿದಾದೆ, ಪಡುಪಾಲಕ್ಕೆ ನುಡಿದಾದೆ
ದೊಡ್ಡನಾಯಿ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಹುಲಿ.

ಸೋಲಿಗರು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ನಾಯಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಾದ ಬೇಟೆಗಾರ ವ್ಯಾಘ್ರ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ತಮ್ಮ ನಾಯಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು ಎಂಬರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಬರೆಗ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ ಎಂದರ್ಥ.

ಪತ್ತರೆ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಪತ್ತೆ ಅಥವಾ ಎಲೆ. ಸೋಲಿಗರು ದೇವರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಪದ ಹೇರಳವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : ಅಳ್ಳಿ ಮಾವಿನ ಪತ್ತರಲೊ

ಭಂಗಿ ಸೊಪ್ಪು, ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು ಮುಂತಾದ ವುಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುವಾಗಲೂ ಪತ್ತರೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಗೋರುಕ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಜೇಡ. ಬಲೆನೇಯುವ ಹುಳು ಗೋರುಕ, ಸೋಲಿಗರು ತಮ್ಮ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗೀತೆ ಹಾಗೂ ಕುಣಿತಕ್ಕೆ ಈ ಹೆಸರನ್ನೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಜೇಡ ಹಾಗೂ ಅದರ ಬಲೆಯಂತೆ ಸಮುದಾಯದೊಳಗೆ ಅಥವಾ ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಜೀವನವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಗೀತೆ ಹಾಗೂ ಕುಣಿತ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಉದಾ : ಗೋರು ಗೋರುಕ ಗೋರುಕಾನ

ಅಡಗು: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ದೇವರ ಬಿರುದುಗಳು. ಸೋಲಿಗರು ಬಾಣಹುಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ವಂಶಪಾರಂಪರವಾಗಿ ಬಂದ ದೇವರ ಬಿರುದುಗಳು ಅಂದರೆ ಹಾವಿನ ಮೂಳೆ, ಗಂಟೆ ಸರ, ಗೊಂಬೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಬೆತ್ತ, ವಸ್ತ್ರ ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅಡಗು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಕೇತೆ ದೇವರ ಅಡಗು.

ಅಗ್ಗಮ್: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಅಗ್ನಿ, ಬೆಂ. ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸೋಲಿಗರು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸ್ತ್ರೀರೂಪಕವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಅಗ್ಗಮ್ನಲ್ಲಿ ಮಡದೋದಳಲ್ಲೋ

ಡೊಕ್ಕಿ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಪ್ರಬಲವಾದ ಹೊಡೆತ ಜೋರಾಗಿ ಗುದ್ದು, ಅಸ್ತಿ ಪಂಜರ, ಶರೀರದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಮೂಳೆ ಎಂಬ ಅರ್ಥಗಳಿವೆ.

ಉದಾ :

ಹೊಕ್ಕು ಬರೆಯ ಉರಿಗಿಲು ದೊಣ್ಣೆ

ಡೊಕ್ಕಿ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಡೊಣರಂದೊ ನಾಡೇ||

ಜೋತ್ರ = ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಬಟ್ಟೆ, ಕನ್ನಡದ ದೋತರ ಪದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿದೆ. ಜಂಗಮರು, ಶರಣರು, ಮುನಿಗಳು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮಡಿಗಳು ತೊಡುವ ವಸ್ತ್ರ, ಗುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರಲಿಂಗ, ಗಂಡುಗೊಡಲಿಗೆ ಧರಿಸುವ ಕಾವಿ ಬಟ್ಟೆ. ಉದಾ : ಕಾವಿ ಜೋತ್ರವಲುಟ್ಟೋ ಸಾಮೇ

ಕೂಗೂರಿ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಕಾಮುಕ, ಹಾದರಗಿತ್ತಿ. ಕೂಗೂರಿ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಲತೆಯ ಹೆಸರು. ಇದರ ಎಲೆ, ಹಂಬು, ಹೂವುಕಾಯಿ, ಶರೀರಕ್ಕೆ ತಗುಲಿದರೆ ಚರ್ಮ ಉರಿಯುತ್ತದೆ. ನೋವು ಸಹಿಸಲಾಗದೆ ಮನುಷ್ಯ ಅರಚಾಡುವಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಸಸ್ಯದ ಹಣ್ಣನ್ನು ಪುಡಿಮಾಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಳ್ಳರು ಬಂದಾಗ ಅವರ ಮೇಲೆ ಎರಚಿ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಉದಾ: ಕೂಗೂರಿ ಮುಂದೆ

ಅಲ್ಲಿ ಕೂಗೂರಿ ಹಂಬಿನ ಕುಡಿಮಾಲೋ

ಮುಕ್ಕಣ್ಣ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ. ಶಿವ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳು ಅಥವಾ ಮೂರು ಕುಳಿಯಂತಹ ಗುರುತು ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ಹೀಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಉದಾ : ಸಾಮಿಕೊಂದ್ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನ ಒಡೆಯಾಕು

ಚೇಜಿ: ಈ ಪದದ ಅರ್ಥ ಕುದುರೆ. ಕನ್ನಡದ 'ತ' ಕಾರವು 'ಚ' ಕಾರವಾಗಿದೆ. ತೇಜಿ ಎಂಬುದು ಚೇಜಿ

ಎಂಬ ರೂಪಾಂತರ ಹೊಂದಿದೆ. ಉದಾ: ಅಮ್ಮನ ಚೇಜಿ ಮುಂದೆ ಮಂದೆ, ಅಯ್ಯನ ಚೇಜಿ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ

ತೆರ: ಕುಲಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುವ ಹಣ ರೀತಿ. ಪ್ರೀತಿಸಿ ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋದ ಹುಡುಗನು ಪಂಚಾಯ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯ ಮನೆಯವರಿಗೆ ನೀಡುವ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ತೆರ ಕೊಡುವುದು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಿಳಿಗಿರಿರಂಗನು ಕುಸುಮಾಲೆಯನ್ನು ಕದ್ದುಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಾಗ ಮಾವನಾದ ಬೊಮ್ಮೆಗೌಡನಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ತೆರಕೊಡುವುದು ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಉದಾ : ಚೇನ ತೆರವಾಗಿ ನಾ ಮಡಗುನೆಲೊ

ಸೋಲಿಗ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪದ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒಳಪಡುವ ಇಂತಹ ಅನೇಕ ಶಬ್ದಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದಾಗ ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷೆಯ ಹಲವು ಲಕ್ಷಣಗಳು ಗೋಚರವಾಗುತ್ತವೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಾಂಧವ್ಯ ಹೊಂದಿರುವ ಈ ಭಾಷೆಯು ಇಂದಿಗೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ದ್ರಾವಿಡ ಭಾಷಾ ಜ್ಞಾತಿ ಪದಕೋಶ. (2014). ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.
- ಹನಿಯೂರು ಚಂದ್ರೇಗೌಡ. (2015). ಸೋಲಿಗರು : ಬದುಕು ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ. ಜಾನಪದ ಪೋಷಣಾ ಪರಿಷತ್.
- ಜಯದೇವ ಜಿ ಎಸ್. (2021). ಸೋಲಿಗ ಚಿತ್ರಗಳು. ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಕಾಶನ.
- ಕನ್ನಡ ರತ್ನಕೋಶ (ತೃತೀಯ ಮುದ್ರಣ). (2001). ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.
- ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.
- ನಾರಾಯಣ ಪಿ.ವಿ. (2017). ಹಳಗನ್ನಡ ಪದ ಸಂಪದ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು.